

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060301

DOM
2016-06-22
Stockholm

Mål nr
M 217-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-12-18 i mål nr M 2010-15, se bilaga

KLAGANDE

Xylem Water Solutions Manufacturing AB, 556010-9422
361 80 Emmaboda

MOTPART

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar

SAKEN

Villkor för tillstånd enligt miljöbalken till verksamheten vid järngjuteri på fastigheten Vråken 1 m.fl. i Emmaboda kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att villkor 9 ska ha följande lydelse:

Villkor 9

Dagvatten från fabriksområdet, pumpprovningvatten och kylvatten ska genomgå rening i Dämnet eller i oljeavskiljare före utsläpp till Lyckebyån.

Dok.Id 1279229

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Xylem Water Solutions Manufacturing AB (Xylem) har, såsom det får förstås, yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av mark- och miljödomstolens dom föreskriver att villkor 9 ska ha följande lydelse:

Provpumpningsvatten och kylvatten från verksamhetens processer samt dagvatten från fabriksområdet ska avledas via befintligt Dämme till Lyckebyån. Dagvatten från anslutande parkeringsytor kan avledas till kommunal dagvattenledning eller via separat oljeavskiljare till Lyckebyån senast inom ett år efter lagakraftvunnet beslut. Vid extrem nederbörd med risk för översvämning får dagvattensystemet inom fabriksområdet tillfälligt bräddas till kommunalt dagvattensystem.

Länsstyrelsen i Kalmar län har medgett klagandens yrkande om ändring

MÅLETS HANDLÄGGNING I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Efter att länsstyrelsen medgett Xylems yrkande om villkorsändring har frågan om villkorets utformning uppkommit i Mark- och miljööverdomstolen. Mark- och miljööverdomstolen har i en skrivelse till parterna i målet lämnat förslag på hur villkoret skulle kunna justeras med anledning av detta. Det förslag som angetts i skrivelsen till parterna är i enlighet med vad som anges i domslutet till denna dom. Parterna har inte haft något att erinra mot den utformning av villkoret som Mark- och miljööverdomstolen föreslagit. Länsstyrelsen har dock förordat ett tillägg med innebörden att rening även ska få ske med annan anläggning med motsvarande funktion. Detta har föreslagits för att det ska finnas utrymme i villkoret för verksamhetsutövaren att ordna någon annan typ av lösning i det fall det sker förändringar i verksamheten eller av någon anledning inte går att använda Dämmet eller oljeavskiljare.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bolaget råder inte över hanteringen av dagvattnet från angränsande parkeringsytor och denna fråga kan därför inte villkorsregleras i bolagets tillstånd. Frågan om hanteringen av dagvatten från fabriksområdet vid extrem nederbörd har inte prövats tidigare i

miljöprövningsdelegationen eller mark- och miljödomstolen och ligger således utanför prövningsramen hos Mark- och miljööverdomstolen.

Mot bakgrund av vad som framkommit i målet finner Mark- och miljööverdomstolen, även med beaktande av vad länsstyrelsen anfört, lämpligast att utforma villkoret på sätt som framgår av domslutet.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Anna Tiberg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Johan Svensson, referent, och Li Brismo. Föredragande har varit David Sandberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-12-18
meddelad i
Växjö

Mål nr M 2010-15

KLAGANDE

Xylem Water Solutions Manufacturing AB, 556010-9422
361 80 Emmaboda

MOTPART

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen Kalmar läns beslut 2015-03-24 i ärende nr 551-176-14, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till verksamheten vid järngjuteri på fastigheten Vråken 1 m.fl., Emmaboda kommun, Kalmar län

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar Miljöprövningsdelegationens beslut endast enligt följande.

Villkor 6

Buller från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överskrida nedan angivna nivåer.

Ekvivalent nivå:

- 50 dB (A) vardagar måndag-fredag kl. 06.00 – 18.00
- 40 dB (A) nattetid kl. 22.00 – 06.00
- 45 dB (A) övrig tid.

Momentan nivå:

- 55 dB (A) kl. 22.00 – 06.00

Efterlevnaden ska kontrolleras, genom antingen immissionsmätning eller närfältsmätning och beräkning. Mätfrekvens och metod ska framgå av kontrollprogrammet.

Dok.Id 336566

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

Villkor 9

Det vatten som avleds till Lyckebyån ska passera sedimentationsdamm och oljeavskiljare, eller annan anläggning med motsvarande funktion.

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Kalmar län (nedan MPD) beslutade den 24 mars 2015 att meddela Xylem Water Solutions Manufacturing AB (nedan Bolaget) tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till anläggning för gjutning och maskinell bearbetning inom befintligt industriområde på fastigheten Emmabo Vråken 1 m.fl. i Emmaboda kommun. Tillståndet omfattar en årlig produktion uppgående till 48 000 ton gods utlastat från anläggningens produktverkstäder.

Bolaget har nu överklagat MPD:s beslut, avseende villkor 6 och 9, till mark- och miljödomstolen.

Villkor 6 i MPD:s beslut lyder som följer.

6. Buller från verksamheten får 5 år efter att tillståndet tagits i anspråk inte överskrida de begränsningsvärden som anges nedan. Värdena avser ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder.

- 50 dB (A) dagtid (kl. 07.00–18.00)
- 40 dB (A) nattetid (kl. 22.00–07.00)
- 45 dB (A) övrig tid

Högsta momentana ljudnivå mellan kl. 22.00–07.00 får inte överstiga 55 dB (A).

Fram till dess att den femårsperiod som definieras ovan förflutit, ska buller från verksamheten inte överskrida de riktvärden som anges nedan. Värdena avser ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder. Vid överskridande ska tillsynsmyndigheten snarast underrättas.

- 50 dB (A) dagtid (kl. 06.00–18.00)
- 40 dB (A) nattetid (kl. 22.00–06.00)
- 45 dB (A) övrig tid

Högsta momentana ljudnivå mellan kl. 22.00–06.00 får inte överskrida 55 dB (A).

Efterlevnaden av ska kontrolleras, genom antingen immissionsmätning eller närfältsmätning och beräkning. Mätfrekvens och metod ska framgå av kontrollprogrammet.

Villkor 9 i MPD:s beslut lyder som följer.

9. Inget vatten som avrinner från de ytor som verksamheten disponerar eller som härrör från verksamhetens processer får släppas till Lyckebyån utan föregående rening.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar i första hand att mark- och miljödomstolen ändrar lydelsen av villkor 6 avseende buller från anläggningen enligt följande:

”Verksamhetens bullerkällor samt bullerdämpande åtgärder ska vara dimensionerade och verksamheten ska drivas så att industribuller från verksamheten inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än vad som anges nedan.

- 50 dB (A) vardagar måndag-fredag kl. 06.00–18.00
- 40 dB (A) nattetid kl. 22.00–06.00
- 45 dB (A) övrig tid

Högsta momentana ljudnivå mellan 22.00–06.00 får inte överstiga 55 dB (A).
Avstämningsfrekvens och metod ska framgå av kontrollprogrammet”

Bolaget yrkar i andra hand att mark- och miljödomstolen ändrar lydelsen av villkor 6 enligt följande:

”Buller från verksamheten får inte överskrida de begränsningsvärde som anges nedan. Värdena avser ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder.

- 50 dB (A) vardagar måndag-fredag kl. 06.00–18.00
- 40 dB (A) nattetid kl. 22.00–06.00
- 45 dB (A) övrig tid

Högsta momentana ljudnivå mellan 22.00–06.00 får inte överstiga 55 dB (A).
Efterlevnaden ska kontrolleras, genom antingen immissionsmätning eller närfältsmätning och beräkning. Mätfrekvens och metod ska framgå av kontrollprogrammet.”

Vidare yrkar Bolaget att villkor 9 avseende utsläpp av dagvatten till recipienten Lyckebyån förtydligas enligt följande:

”Inget dagvatten som avrinner från de ytor som omfattas av verksamhetsområdet och där Bolaget har rådighet över ledningssystemet, eller provpumpningsvatten och kylvatten från verksamhetens processer, får släppas till Lyckebyån utan föregående rening i befintligt Dämme alternativt oljeavskiljning.”

Länsstyrelsen i Kalmar län (nedan länsstyrelsen) medger Bolagets andrahandsyrkande avseende villkor 6. Länsstyrelsen motsätter sig Bolagets yrkande avseende villkor 9, men medger en omformulering av villkor 9 enligt följande: ”Inget vatten som avrinner från de ytor som verksamheten disponerar eller som härrör från verksamhetens processer får släppas till Lyckebyån utan föregående rening, såsom avskiljning av förorenande ämnen i damm, genom oljeavskiljning eller en anläggning med liknande funktion. Villkoret ska gälla ett år efter det att tillståndet vunnit laga kraft.”

Bolaget anför i huvudsak följande.

Villkor 6

Det nu överklagade villkoret stipulerar att åtgärder ska genomföras inom en femårsperiod efter lagakraftvunnet beslut i syfte att innehålla äldre riktvärde för natt avseende nyetablerad industri, 40 dB (A), också under morgontimmen mellan kl. 06.00 och 07.00. Villkoret är angivet som ett begränsningsvärde vilket betyder att om det överskrids ska det omedelbart leda till åtalsprövning och eventuella straffsanktioner.

Även om MPD noterar i sin motivering till villkoret att det externa industribullret från verksamheten under en följd av år varit likvärdigt, över nu föreslagna begränsningsvärde, anser man att nivån inte är förenligt med hänsynsreglerna. Som stöd för sin uppfattning hänvisar man till Naturvårdsverkets övergångsvägledning för industribuller. Vidare påpekar MPD att Bolaget inte framfört något i ansökan

som visar att det skulle vara oskäligt med en anpassning till Naturvårdsverkets vägledning för industribuller.

Bolaget vill inledningsvis anföra att det externa industribullret från verksamheten aldrig har varit föremål för några klagomål. Industribuller från anläggningen kan alltså inte sägas ha orsakat någon olägenhet under den aktuella timmen mellan kl. 06.00 och 07.00. Det kan därvid också påpekas att den mest kritiska kontrollpunkten endast avser en ensamliggande villafastighet.

Till ytter mera visso har Naturvårdsverkets slutliga vägledning nu kommit ut där natt är definierat mellan 22.00 – 06.00, enligt tabell 1 nedan, vilket också överensstämmer med Bolagets yrkande.

Tabell 1 Bullervärden i Naturvårdsverkets vägledning för buller, utgiven april 2015
Ljudnivå från industri/verksamhet frifältsvärde

	L _{eq} Dag	L _{eq} Kväll	L _{eq} Natt
Utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder, skolor, förskolor och vårdlokaler	(06–18)	(18–22) samt lör, sön helgdag (06-18)	(22–06)
	50 dBA	45 dBA	40 dBA

Den utgångspunkt för olägenhetsbedömning vid bostäder som anges i den slutliga vägledningen får anses vara samhällets syn på vad som idag kan omfattas av hänsynsreglerna. Några skäl att tillämpa andra nivåer än tabellvärdena har inte framförts av MPD. Det slutliga villkor 6 är alltså enligt Bolagets uppfattning inte miljömässigt motiverat, utan hänsynsreglerna är mer i linje med vad Bolaget yrkat i ansökan samt i föreliggande klagan.

De signifikanta bullerkällorna i de kritiska kontrollpunkterna är vidare intern truckaktivitet samt interna materialtransporter, där det inte finns några fungerande möjligheter till bullerdämpande åtgärder. Dessa aktiviteter kan alltså inte bedrivas under den aktuella perioden 06.00 – 07.00 om begränsningsvärdet ska kunna innehållas.

Detta får i sin tur betydande effekter på anläggningens verksamhetstid i det fall inte mellanlagringsutrymme skapas genom uppförande av kompletterande lokaler. Kostnaderna för detta bedöms bli betydande och anses inte genomförbart, varför verksamhetstiden måste begränsas. Inkomstbortfallet för detta har då uppskattats till cirka 500 000 SEK/h, vilket också är betydande värden. Utöver de signifikanta bullerkällorna krävs ytterligare investeringar i form av bullerdämpande åtgärder vid uppskattningsvis 7 stycken fasta bullerkällor utöver de tre som redan beslutats, till en total kostnad om 340 000 SEK. Det är alltså enligt Bolagets uppfattning oskäligt att kräva nattvärden under perioden 06.00 – 07.00, vilket understryks av ovan redovisade ekonomiska konsekvenser.

Slutligen är det enligt Bolagets uppfattning svårt att föreskriva begränsningsvärden för industribuller, eftersom det skulle kräva ett orimligt ökat antal mättillfällen per år. Kostnaden och arbetsinsatsen bedöms i förhållande till miljönyttan som alltför hög. Bolaget yrkar istället på ett funktionsvillkor analogt med villor 4 och 5 i beslutet. Villkoret reglerar då funktionen av, vid provningstillfälle, befintliga bullerkällor inklusive funktion av bullerdämpande åtgärder samt över tid eventuella nyinstallerade bullerkällor. Har dokumenterade rutiner för egenkontroll och underhåll skötts för alla bullerkällor och rutiner för inköp följts avseende nödvändiga bullerkrav innehålls villkoret.

Villkor 9

Bolaget har förståelse för behovet av att dricksvattentäkten Lyckebyån behöver skyddas mot utsläpp. Villkorets formulering är dock enligt Bolagets uppfattning för otydligt avseende vad som avses med ”ytor som verksamheten disponerar” och vad som avses med ”någon form av rening” för att vara rättssäkert. Idag avleds huvuddelen av verksamhetsområdets dagvatten samt provpumpningsvatten och visst kylvatten till två dagvattendammar där eventuellt fasta partiklar sedimenterar och olja avskiljs. Anläggningen som går under namnet Dämnet är den form av rening som Bolaget anser vara motiverad. Vissa mindre ytor inom verksamhetsområdet kan inte avledas till Dämnet på grund av lokalisering och nivå, varför dessa dagvattenströmmar föreslås avledas till Lyckebyån via

oljeavskiljare. Ytterligare vissa ytor inom verksamhetsområdet som huvudsakligen används för parkeringsändamål avleds via kommunala dagvattensystemet utanför Bolagets rådighet. Den yrkade formuleringen förtydligar villkoret avseende både omfattning och åtgärder. Omfattningen av utsläppskontrollen föreslås regleras i kontrollprogrammet.

Länsstyrelsen anför i huvudsak följande.

Villkor 6

De värden som föreskrivits för buller är i stort sett i enlighet med de värden som brukar tillämpas på industriverksamhet. Det noteras att efter det att beslutet fattades kom Naturvårdsverket ut med en ny vägledning för industribuller (Rapport 6538). I denna vägledning har man ändrat perioder för dag- respektive natttid så att brytpunkten mellan dessa är klockan 06.00. Denna var tidigare klockan 07.00 på morgonen. Länsstyrelsen anser inte att de ljudnivåer som anges i den nya vägledningen med automatik ska tillämpas som värde utan en avvägning bör göras över vad som är rimligt att uppnå (2 kap. 3 och 7 §§ miljöbalken). Bolaget har i sitt överklagande redogjort för vilka åtgärder och kostnader som kan bli aktuella om kravet vidhålls. Utifrån detta kan länsstyrelsen instämma i Bolagets bedömning att kravet i detta fall är för strängt. Länsstyrelsen vill dock poängtera att vissa av de åtgärder, framförallt på fasta ljudkällor, ändå kan anses rimliga att genomföra för att säkerställa att begränsningsvärdena i sin helhet kan följas.

Villkor 9

Bolaget anser att villkoret är för otydligt skrivet. Länsstyrelsen instämmer i att villkoret är lite otydligt skrivet. Dock framgår att det gäller utsläpp av vatten från verksamheten såväl dagvatten som processvatten. Ett tillstånd för en verksamhet kan enbart omfatta och reglera de utsläpp och vattenflöden som bolaget har rådighet över, detta är underförstått. Med tanke på Lyckebyåns betydelse för vattenförsörjningen anser länsstyrelsen att det är viktigt att det finns barriärer för eventuell uppsamling/fördröjning av utsläppen så att en rening av förorenande ämnen är möjlig. Detta bör vara barriärer som bolaget själva avgör lämpligaste

utformning av samt vilken beredskap som behövs utifrån typ av föroreningar. Dagvattendammarna har en sådan funktion liksom oljeavskiljare och det kan även vara att komplettera med absorberande länsor om det är diffusa förekomster av olja i dagvattnet. Av Bolagets motivering framkommer inte om det villkor man föreslår också kommer att innefatta allt dag- eller processvatten. Det framgår inte heller tydligt om man lever upp till detta krav idag eller om man behöver ha en övergångsperiod för att genomföra åtgärder i verksamheten, såsom eventuell installation av oljeavskiljare eller dylikt, på de flöden som idag inte leds till dagvattendammarna. Med anledning av ovanstående yrkar länsstyrelsen att ursprunglig lydelse kvarstår, däremot kan det kompletteras med ett förtydligande avseende rening och att det skrivs in en tid för genomförande av kompletterande åtgärder där så behövs. Denna tid kan lämpligen sättas till minst ett år.

Mark- och miljödomstolen har lämnat Bolaget tillfälle att yttra sig över länsstyrelsens skrivelse men Bolaget har inte hörts av.

DOMSKÄL

Villkor 6

Den av bolaget yrkade lydelsen av villkor 6 innehåller inte begreppet riktvärde. Mark- och miljööverdomstolen har i praxis slagit fast att användningen av begreppet riktvärde ska utmönstras i villkor som innehåller begränsningsvärden (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 22 juli 2015 i mål M 10649-14 och MÖD 2009:2). Mark- och miljödomstolen anser därför att den del av villkor 6 som anger begränsningsvärdena som riktvärden bör upphävas.

Naturvårdsverket har i publikationen ”Vägledning om industri och annat verksamhetsbuller”, rapport 6538, angett vissa riktvärden i form av ljudnivåer som bör gälla utomhus vid bland annat bostäder. Riktvärdena är avsedda som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall. Enligt riktvärdena gäller 50 dB (A) kl. 06-18, 45 dB (A) kl. 18-22 samt lördag, söndag och helgdag samt 40 dB (A) kl. 22-06 (samtliga avser ekvivalent ljudnivå).

Mark- och miljödomstolen finner, med hänsyn till vad bolaget uppgivit om kostnadseffekterna, att en skärpning av begränsningsvärdet mellan kl. 06 – 07 jämfört med nämnda riktvärden inte kan ske utan orimliga merkostnader. Bolagets yrkande beträffande nivån på begränsningsvärdet under denna morgontimme bör därför bifallas. Den återstående frågan är villkorets utformning i övrigt.

Grundläggande rättsäkerhetskrav innebär att villkor ska utformas på ett så tydligt sätt att det inte råder någon tvekan om innebörden av villkoret, varken för tillståndshavaren som ska följa det, eller för tillsynsmyndigheten som ska kontrollera efterlevnaden. Det ska således finnas en såväl faktisk som rättslig möjlighet att uppfylla villkoret.

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolagets båda yrkanden inte innebär någon skillnad i sak, då båda reglerar bullerimmissionen vid faktisk drift.

Andrahandsyrkandet ansluter till praxis och villkoret bör därför ändras i huvudsak i enlighet med detta. Begreppet ”begränsningsvärde” har ingen självständig rättslig betydelse och kan lämpligen utgå.

Villkor 9

Mark- och miljödomstolen instämmer i bolagets bedömning att lydelsen ”utan föregående rening” i aktuellt villkor är otydligt. Det måste av villkoret åtminstone framgå i vilka avseende som vattnet ska renas. Det råder viss oklarhet om detta, men av såväl den tekniska beskrivningen i ansökan som länsstyrelsens yttrande framgår att det torde vara suspenderade ämnen och olja som avses i första hand.

Enligt den tekniska beskrivningen (s 26 ff) avleds kylvatten, vatten från pumpprovning samt dagvatten via oljeavskiljare till det s.k. Dämnet, som består av två dagvattendammar och en mellanliggande våtmark, och vidare till Lyckebyån via Bjurbäcken. Bolaget uppger nu att dagvatten från vissa mindre ytor inte kan avledas till Dämnet på grund av lokalisering och nivå, utan föreslås avledas direkt till Lyckebyån via oljeavskiljare. Detta är en ändring jämfört med vad som uppgivits i ansökan och kan därför inte beaktas vid bedömningen av villkorets utformning.

Villkoret bör förtydligas så att det avser nuvarande reningsförfarande med avseende på sedimentation av partiklar och olja. Någon tid för genomförande behövs därför inte.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 8 januari 2016.

Urban Lund

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Urban Lund, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Elisabet Ardö och Torbjörn Brorson. Målet har handlagts av beredningsjuristen Karin Höglund.